

ÁLLAMVIZSGÁVAL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK ÉS KÖVETELMÉNYEK

Oktató: Keszeg Anna, PhD

Határidők

- ✓ Témaválasztás - 2014. november 15.
- ✓ A szakirodalom kiválasztása, feldolgozása és megbeszélése (a hallgató által készített jegyzetanyag alapján) - 2014. december 20.
- ✓ A dolgozat munkatervének, a kutatás ütemtervének bemutatása és megbeszélése - 2015. január 31.
- ✓ A dolgozat első fejezetének kidolgozása - 2015. március 14.
- ✓ Próbaállamvizsga - 2015 márciusa
- ✓ ETDK - 2015 áprilisa
- ✓ A dolgozat első verziójának megbeszélése - 2015. május eleje
- ✓ A dolgozat véglegesítése, az első verzióval kapcsolatosan felmerült problémák javítása - 2015 májusa
- ✓ A dolgozat lezárása - 2015. június 15.

1. Mi az államvizsga és mire jó?

Az államvizsga az első olyan gyakorlatba ültetett kutatási projekt, mely az egyetemen tanultak életbe léptetését és új összefüggésben való megértésére ad alkalmat. Izgalmas, élvezetes feladat. Próbálg úgy hozzáállni, mintha egy közösségi oldalon a profilodat szerkesztenéd. (Kissé több időbe fog telni, de vannak olyan tudatos felhasználók, akik a profiljukat is több hónap kreatív és türelmes munkájával építik ☺.) Hagyd, hogy **szóljon rólad**. (Az érdeklődési körödről, a munkabírásondról, a megbízhatóságodról, az érvelési képességeidről, a szorgalmadról, az igényességedről stb.) Kiindulópontként mindenekelőtt a témaválasztásban lehet személyre szabni az államvizsgát (persze, a szerkesztés, a címadás és a szöveg külalakjának kidolgozásában aztán lehetsz végtelenül kreatív), a számodra izgalmas téma (illetve kiszabott témán belül a felvetett probléma) kulcs az államvizsga sikeréhez. A témaválasztás nehéz lépés (kb. annyira, mint az adatlap és a profilkép – főleg a profilkép – kidolgozása).

Fogózkodóként kezd azzal, hogy gondold vissza a tanult tárgyra. Melyik volt az, amit a legegyszerűbben hallgattál, amire a legegyszerűbben készültél, ami a leginkább foglalkoztatott (ilyenkor még a tanárokkal kapcsolatos ellen- és rokonszenvet is félre érdemes tenni, ne hagyd, hogy egy személyes benyomás elnyomja benned a téma iránti érdeklődést vagy a személyes szimpátia miatt valami olyasmit kezdj el vizsgálni, amire egyáltalán nem vagy kíváncsi!)? Ha ezt tudod, próbálg arra a területre fókuszálni. Ha azon belül volt már olyan kérdés, amely korábban érdekelt, ajánlatos azt választani. Ha meg nem, kérj tanácsot az adott tárgy oktatójától. Illetve ha van már tapasztalatod valamilyen területen – szervezeti kommunikáció, rádiózás, rendezvényszervezés stb. –, válassz olyan témát, melynek vizsgálatakor a tapasztalataidat vagy

az ismeretségi körödet használni tudod. A téma és a hipotézis, a tartalomjegyzék olyan, mint az adatlap kitöltése: a legfontosabb információkat tartalmazza a dolgozatról és a mögötte álló munkáról. Ha tudod, hogy a gondolkodásodat a *prezi* vagy a *ppt* használata serkenti, akkor ötletelj, tervezz ezeken a felületeken! Használj jegyzetelő programot (Evernote, Microsoft OneNote, Tomboy stb.), ami lehetővé teszi a különböző időszakokban elvégzett munka összesítését!

Mielőtt továbblépnénk, térjünk vissza a profil-metaforához. Az államvizsga valóban a profilod lesz, számolj azonban azzal, hogy ebben az esetben ezt a profilt eléggé sajátos, a **tudomány normái szerint** működő közeghez tartozók fogják értékelni. (Olyanok, akiknek a munkaritmusát, elvárásait egyébként jól ismered, hiszen tanítottak.) Ezért ajánlatos körültekintően eljárni: mi az, ami megengedhetetlen, megalapozatlan, tudományosan tarthatatlan, ciki, kerülendő. Az irányítót fogd fel úgy, mint azt a személyt, aki ezekben a kérdésekben tanácsot tud adni. De tanácsot lehet kérni a téma, a kérdéskör más szakértőitől. Illetve van még egy nagyon fontos segédje a munkatervezésnek: a szakirodalom. Ha találsz magamnak egy inspiratív hangvételű, felépítésű szakmunkát, mely a témával kapcsolatos, nyert ügyed van. Elleheted a szövegalkotás, a gondolatvezetés, az érvelés technikáit. Olyan lehet ez a munka, mint az ismerőseid közül a legmenőbbnek érzett profil, ellesel tőle ezt-azt, próbálsz rájönni a zsenialitása nyitjára, de nem követed mindenben. Ennek a munkának a megtalálása segíthet a témaválasztásban, kutatástervezésben is. Több munka is lehet rád nagy hatással. Ezeknek az eredményeit szépen össze lehet kapcsolni egymással egy önálló gondolatmenetben. (Figyelem: lásd a plagizálásról írottakat is!) A szakirodalom egyébként hálózatszerűen működik – a közösségi oldalakon is annál nagyobb a presztízsed, minél több ismerősöd van, de számít az ismerőseid minősége is. (Ez volt ugyebár a facebook-felhasználók egyik nagy stratégiai lépése más közösségi oldalakon regisztrált felhasználókkal szemben, nem a mennyiségre, hanem a minőséggel összekapcsolt mennyiségre hajtottak a társadalmi kapcsolataik építésében.) A szakirodalmat is így kell kezelni: törekedni kell minél több értékes munka ismeretére. Ja, és ahogyan a mások révén megosztott tartalmaknál is követhető, hogy az kitől származik, úgy a dolgozatban is jelölöm a máshonnan származó gondolatokat – ez a mutatója annak, hogy mennyire vagyok avatott tagja az adott közösségnek, avatott ismerője az adott témának.

Harmadszor: teljesen tisztában vagyok vele, hogy egy profilszerkesztéshez képest az államvizsga kidolgozása jóval hosszadalmasabb. Illetve azzal is, hogy egy olyan képességre alapoz, amit viszonylag ritkán, ritkábban volt alkalma gyakorolni: a **szövegírás képességére**. A szövegnek megvan az a sajátossága, hogy lineáris, az elejétől a végéig folyamatosan és koherensen olvashatónak kell lennie. Az olvasónak segítenem kell abban, hogy a gondolatmenetemet megértse. Éppen ezért jó alaposan elterveznem a dolgozat vázlatát, mert az segíteni fog abban, hogy koherens szöveget építsek fel. Ami a szöveg teljes terjedelmére igaz, az igaz az egyes fejezetekre és a fejezeteken belül az egyes bekezdésekre is. Ügyeljek tehát arra, hogy mindeniknek legyen belső gondolatvezetése. És ebben az összefüggő szöveg különbözik a profiltól: ott a profilt nézegető összekapcsolja az információkat a képekkel, az üzenőfalra szereplő információkkal, itt ezeket az összekapcsolásokat nekem, a dolgozat szerzőjének kell megtennem. Éppen e képesség fejlesztendő volta miatt szokták ajánlani a **kutatónapló** vezetését. A dolgozat előkészítésének fázisában ajánlatos minden munkanap után 10 mondatban leírni az aznapi legfontosabb, olvasás közben támadt gondolatokat, azokból majd fel is tudsz használni részeket az egyes fejezetekben.

2. Az államvizsgaírás gyakorlatával kapcsolatos szakirodalom és elérhetősége

Az államvizsga-dolgozat elkészítése előtt ajánlatos néhány, az első kutatás tervezését, feldolgozását, az eredmények értékelését (1), illetve a társadalomtudományos kutatás módszertanát (2) általánosan ismertető munka elolvasása. Az ún. *academic writing* (1) nagy szakirodalmából három magyarul is hozzáférhető és széles körben hivatkozott munkát emelek ki:

Umberto Eco: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Második kiadás. Ford. Klukon Beatrix, Gondolat, Budapest, 1992.

Eco könyve 1977-ben íródott, tehát sok jelenségre, mint például az internetes hivatkozás és az online tájékozódás technikáira nem fogsz tippeket találni benne, viszont a kutatástervezésben, témaválasztásban, a munka felépítésében és a jegyzetelési technikák elsajátításában nagyon hasznos lehet.

Jane Stokes: *A média- és kultúrakutatás gyakorlata*. Ford. Károlyi Júlia, Gondolat, PTE, Budapest-Pécs, 2008.

Ez az a kötet, amit – „a” Babbie-n kívül – valószínűleg mindenki ajánlani fog, mert elérhető és mert a tudományterülethez a legközelebb áll. A témaválasztásban és a téma lehatárolásában, illetve téma és módszertan viszonyának elgondolásában fogod leginkább hasznát venni.

Blaskó Ágnes – Hamp Gábor: *Írás 1.0*. Typotex, Budapest, 2007.

A kötet teljes egészében elérhető google.bookson az alábbi linken:

http://books.google.hu/books?id=WBUmhQPvx8IC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Ugyanakkor a felkészüléskor néhány órát a hivatkozási rendszerekkel való ismerkedésre is rá kell szánni. El kell döntened, hogyan fogod a dolgozatba beépíteni a szakirodalmat. Két lehetőség közül választhatok: az első az, amit *szerző-évszám rendszernek* neveznek, amikor zárójelben tüntetem fel a szerzőt és a kiadás évét, illetve a hivatkozás oldalszámát a főszövegben, a hivatkozás (kötet, tanulmány, internetes forrás) adatai a dolgozat végi bibliográfiában szerepelnek. A másik lehetőség, az *idézet-jegyzet rendszernek* nevezett, az, amely lapalji jegyzetben adja meg a hivatkozott munka adatait, ezek az adatok aztán szintén a bibliográfiában kereshetők vissza. Figyelj arra, hogy az internetes forrásoknál is szükséges a szerző, a cím és – amennyiben ez az adat visszakereshető –, a hivatkozott tartalom feltöltési időpontjának megadása, illetve pluszként a letöltés időpontjának feltüntetése. A szakirodalmi hivatkozás technikájával kapcsolatosan nagyon sok leírást és tanácsot olvashatsz, az irányadó szempontod azonban az legyen, hogy **az adott munkát a leírásod alapján egy, a témát teljességgel nem ismerő személy képes legyen visszakeresni.**

A szakirodalmi hivatkozási rendszerekről részletes áttekintést ad: Gyurgyák János: *Szerkesztők és szerzők kézikönyve* (Osiris, Budapest, 2003), angol nyelvű tájékozódáshoz a *The Chicago Manual of Style* egy alkalmazott és rövidített verzióját a kolozsvári egyetemi könyvtárban is tanulmányozhatod: Kate L. Turabian: *A Manual for Writers of Term Papers, Theses and Dissertations*. Ugyanakkor a *The Chicago Manual of Style* online változata is segítségére lehet. A hivatkozástípusokhoz ld. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html

Viszont: az államvizsgára való készülés első hetében ezeket a munkákat végig kell olvasni, nem ajánlatos későbbre hagyni, illetve ezekkel túlságosan sok időt eltölteni. *Gyakorlatorientáltan olvasd* őket. Ha sokáig tanulmányozgatod, a kidolgozásra fordított időt rövidíted. Úgy fogd fel a teljes munkát, mint amely alatt a saját magad szigorú főnöke vagy. A másik tanács, amit a következő pontban tárgyaltakkal kapcsolatban is érdemes megfontolni, hogy *olvasás közben készíts jegyzetet*. Ha saját könyvtáradban meglevő vagy fénymásolt könyvet olvasol, jelölőcímkével rendszerezheted az olvasottakat – sárgával jelzed például a módszertanilag

megfontolandó szempontokat, ciklámennel a hipotézis kidolgozásához szükséges adatokat stb. Ha nem a tied a kötet, és cédulázol, jegyzetelsz, nagyon figyelj arra, hogy a bibliográfiai hivatkozáshoz szükséges minden adatot (a szerző teljes neve, a pontos cím, a kiadó, a kiadás helye, éve, a fordító neve – ha esedékes -, az oldalszám stb.) lejegyezz. Utána már körülményes lesz visszakeresni. A cédulázás technikájáról Umberto Eco kötetében alapos leírást találsz. Ugyanezeket az elveket alkalmazhatod az internetes tájékozódásban is, a fontos oldalakat bookmarkold tematikusan szervezett mappákban, hogy aztán könnyen visszakereshetőek legyenek, vezess listát róluk, mert a munka folyamán meg fogsz feledkezni róluk. Ajánlatos úgy olvasni, hogy a dolgozat minden munkafázisára gondolj közben!

3. Témaválasztás, hipotézisek, kutatástervezés

Nekünk oktatóként és nektek diákokként is meg kell barátkoznunk azzal a gondolattal, hogy az államvizsga a BA-képzés végén íródik. Tanáraitok közül mindannyian a bolognai rendszer előtt végeztek, ami az államvizsgára való alaposabb felkészülést tette lehetővé (és ez csak az egyik az oktató és diák közötti kiküszöbölhetetlen különbségek közül ☺). Mi hozzászoktunk ahhoz – és az államvizsga-írás módszertanára felkészítő kötetek is ezen az állásponton vannak –, hogy a témát a diák választja – az érdeklődésének megfelelően. Lásd fent. Viszont a hároméves képzéssel, illetve a tömegoktatással együtt járt az, hogy a tanárok témaköröket jelöltek ki. Ezzel megoldhatóvá válik a nagycsoportos konzultáció kérdése például. A témakör viszont orientatív jellegű. Minden témakörön belül lehet téged személyesen és komolyan foglalkoztató kutatási témát választani, mint ahogy azzal a lehetőséggel is élni lehet, hogy az adott kérdéskör szakirodalmát dolgozod fel egy adott, szűkített nézőpontból. Ebben az esetben viszont a munkám gyakorlati hasznát tisztáznom kell.

Példa 1: **Az öltözködés mint kommunikáció** témakört akarom megragadni nem esettanulmány, nem egyéni kutatás (szervezeti kultúra, médiareprezentációk, egy adott közösség megjelenéssel kapcsolatos értékrendje és annak jelentéssége) alapján, hanem az öltözködéssel kapcsolatos kommunikációelméleti szakirodalom áttekintésére teszek kísérletet. Mi a céloom ezzel? Mi a munkahipotézisem? Miért vált érdekessé számomra ez az aspektus? Egyik lehetséges motivációm lehet az, hogy az erdélyi kultúra olyan átmeneti periódusban van, amikor bizonyos közegekben erőteljessé vált a megfelelő öltözék iránti elvárás, más közegekben viszont az öltözködés mint a felszínesség és a látszattal való túlzott törődés, megbélyegző erejű. Ezért keresem a választ arra, hogy a kommunikációs stratégiák terén az öltözet és kinézés milyen összefüggésben kerül elő, mekkora impaktfaktora van stb. Őrizkedj az olyan állításoktól, mint: *Azért kezdtem el foglalkozni ezzel a témával, mert szeretem a divatot* (ide behelyettesíthető bármi).

Példa 2: **Az öltözködés mint kommunikáció** témakört az emo-jelenség felől szeretném megközelíteni és kutatást végzek adott szempontok szerint lehatárolt közösségben. Két dologra feltétlenül oda kell figyelnem: (1) az emo szubkultúra nyugat-európai meghatározóival összefüggésben vizsgálom a kérdést; (2) a szubkultúra kérdését az öltözködés kommunikációs funkciói felől közelítem meg (például a társadalmi státusz vagy éppen státusznélküliség kifejezése). Ne feledd: kommunikációtudományból írsz államvizsgát – még akkor is, ha ez a tudomány nagyon sok szálon és kutatási technikával kapcsolódik más társadalomtudományokhoz, ki kell tudnom emelni a téma kommunikációtudományi jelentőségét. Kerüld a személyes állásfoglalást a jelenség kapcsán! Pl. *Az emók azért érdekelnek, mert iskolámban is voltak és elkeserítőnek tartom, hogy ez a stílus ennyire terjed környezetemben*. Kutatóként meg kell figyelned a jelenséget, nem pedig értékelésre kell vállalkoznod!

Mit jelent a hipotézis? A hipotézis a dolgozat legfontosabb bekezdése. Benne kell lennie a téma megjelölésének, a témán belül felvetett kérdésnek és a kérdéssel kapcsolatos kutatás rövid leírásának, e kutatásból várható vélt eredményeknek.

A hipotézis kijelölése után vágatsz bele a kutatástervezésbe. A jól megtervezett kutatásnak megvan az az előnye, hogy biztosítja a dolgozat tartalomjegyzékét.

4. Hogyan keressük és olvassuk a szakirodalmat?

Túl vagy a szakdolgozatírás stratégiájával kapcsolatos olvasmányokon, jó tanácsokon. A naptár kb. október elejét/közepét mutat. Elkezdhetsz a témával kapcsolatos szakirodalom után keresni. Kiindulópontként a felkészítő tanártól, szabadon választott téma esetén a témához legközelebbi tárgy szakirodalmából kezdhetsz el tájékozódni. A bibliográfia építését kezd el már ekkor, utána sokkal könnyebb lesz. Most pedig vissza a közösségi oldalakhoz! Ahogyan az ismerőseidet ismerősökön keresztül ismered meg, a szakirodalom is az általad már ismert munkák hivatkozásaiban felbukkanó címekkel bővül. Persze, azokkal, amelyeket tényleg megkerestél és olvastál, nem egyszerűen csak címként átvettél. A másik stratégia az adatbázisokban való keresgélés. A kari könyvtár és a központi egyetemi könyvtár gépein is elérhetőek a nemzetközi adatbázisok. A <http://www.bcuculuj.ro/> honlapon a banner alatti menüsorban a *Baze de date abonate* menüpont alatt találod meg őket. Ezt remélhetőleg használtad már szemináriumi dolgozat vagy valamilyen projekt előkészítéséhez. Ha nem, a könyvtáros vagy az irányítótanárod segíthet a tájékozódásban, de magad is elkezdheted felfedezni az adatbázisok adta lehetőségeket. A siker nyitja a témád néhány kulcsszava angol megfelelőjének ismerete. A tematikus keresésben ezeknek nézhetsz utána. Vagy az eddig olvasott szerzők nevére is rákereshetsz. Sok tippel lehetne adni, de ajánlatosabb, ha magad kezded el felfedezni ezt a lehetőséget. Gyűjts magadnak minél több, a témával kapcsolatos tanulmányt – ezeket email-ben elküldheted magadnak pdf-es verzióban –, s azokat rendszerezd majd a saját gépeden.

A szakirodalmat módszertani szempontból is figyelmesen tanulmányozd. Hogyan építi fel az adott szerző a kutatását, hogyan határolja körül a kutatási témát, hogyan néz ki a hipotézise, hogyan kapcsolódik az általa hivatkozott munkákhoz? Igen sokat lehet tanulni a tanulmányok elé kiemelt absztraktokból/rezümékből, melyekben lényegre törően és koherensen összegzik az adott munka tétjét.

Ebben a fázisban valamennyire kezded látni már a dolgozat szerkezetét vagy legalábbis a felvetett kérdések sorrendjét. Az egyes tanulmányokat aszerint rendezd el a gépeden, hogy melyiket melyik alfejezetnél szeretnéd felhasználni.

5. Módszertannal kapcsolatos megjegyzések

Elsőéves korodban volt egy tárgy, amely megalapozta a tudományos kutatás módszertanával kapcsolatos ismereteidet. Megtanultad, hogy milyen típusú kutatáshoz milyen típusú módszertan ajánlatos, hogy a kérdőívezés, a fókuszcsoportos interjú, a tartalomelemzés miben áll. Vedd elő az akkori jegyzeteidet! A témád függvényében és az irányítótanároddal való konzultáció után dönts el, hogy milyen módszertant használsz az adott kérdés vizsgálatára. Figyelj jól arra, hogy a munka az adott határidőn belül, illetve a felkészültséged függvényében elvégezhető legyen. A sikeresen alkalmazott módszertan titka a téma megfelelő lehatárolása, mely a forrásanyagot is kijelöli. Ne vállalj például tartalomelemzést olyan szöveganyagon, amelyhez nincsenek eléggé alapos nyelvi ismereteid. Ezután jöhet az adott módszertannal kapcsolatos tudományos elvárások alaposabb ismerete és elmélyítése. A kari könyvtárban megtalálhatod a SAGE kiadó módszertani sorozatát, abból keresd ki az adott módszertant ismertető kézikönyvet. Előtte a kiadó honlapján is szétnézhetsz: <http://www.sagepub.com/reference.nav>

Jól figyelj a tartalomelemzéssel kapcsolatos elvárásokra. A sikeres tartalomelemzés titka a témával kapcsolatos olvasottság, melynek segítségével a feldolgozott anyagot értelmezni tudod.

Lehet, hogy sokak számára fölösleges aggodalomnak tűnik, de figyelmeztetni szeretnék arra, hogy az értelmezést, az anyag feldolgozását segítő szakirodalom és a feldolgozott forrásanyag között különbséget kell tenni. Ha például egy adott város önkormányzata megbízásából kiadott turisztikai kalauzokat, nyomtatott PR-anyagot tekintem át, az adott kiadványokat nem fogom a szakirodalom keretében tárgyalni.

6. Szerkezeti összetevők

A bevett és sok államvizsga-tanácsadó összefoglalóban szereplő elkülönítés ellenére a dolgozat nem elméleti és gyakorlati részből tevődik össze. Természetesen minden dolgozatnak van egy szakirodalmat áttekintő és feldolgozó része, ez azonban a konkrét kutatási hipotézis megfogalmazásához, a kutatási kiindulópontok kijelöléséhez szükséges (nem tekintek át szakirodalmat az áttekintés örömeért, a szakirodalomból mindig azt emelem ki, aminek a saját kutatásom, perspektívám, hipotézisem szempontjából jelentősége van).

A szakirodalom feldolgozása megtörténhet az egyéni kutatással párhuzamosan, az egyes kutatási eredményeknél érzékeltetem a szakirodalomban az azonos problémaköröknél fellelhető eredményeket.

A dolgozat kötelező tematikus blokkjai (a sorrend a kutatási téma jellegétől függően változhat – ezt a konzultáció során megbeszéljük):

- ✓ A szakirodalom áttekintése, fogalmak tisztázása, a kutatástörténet és az adott jelenség történetének *szerves* ismertetése;
- ✓ A hipotézisek körvonalazása, összetevőinek magyarázata;
- ✓ A kutatás és a kutatási módszertan ismertetése, a módszertani előfeltevések tisztázása, a kutatási téma és a módszertan összeegyeztethetősége;
- ✓ A kutatás ismertetése;
- ✓ A kutatási adatok feldolgozása, értelmezése;
- ✓ Következtetések, a dolgozat és a kutatás eredményei, további kutatási lehetőségek, kérdőjelek;
- ✓ Szakirodalom, szakirodalmi hivatkozások;
- ✓ Mellékletek – a tematika függvényében.

7. Formai és terjedelmi követelmények

Az államvizsga terjedelme: az egyetemi szabályzat szerint az államvizsga terjedelme **50 oldal**. Vigyázz arra, hogy sem a kutatási hipotéziseket, szakirodalmat tárgyaló rész, sem a konkrét kutatást bemutató rész ne sikkadjon el. A dolgozathoz – a kutatás jellege függvényében – számos melléklet csatolható. Vigyázz arra, hogy a mellékletek funkcionálisak legyenek, az olvasó úgy érezze, valóban segítette a téma és a kutatás megértését az, hogy a mellékletet áttanulmányozhatta. A dolgozatok nagy részénél felvetődik az a kérdés, hogy a kutatásban felhasznált kérdőívet, a tartalomelemzéshez felhasznált dokumentumokat, képeket mennyiben vigyük be a főszövegbe. Ezzel kapcsolatosan azt a tanácsot adnám, hogy a főszövegbe a kutatási eredményeket összegző diagramok, statisztikák kerüljenek inkább, illetve a tartalomelemzésben használt dokumentumok közül azok, amelyeket részletesen elemzel. Vagyis az kerüljön főszövegbe, amit hosszasan elemzel, s az olvasónak nehézséget okozna folyamatosan a mellékletekhez lapozni. Amennyiben ezek az ábrák, statisztikák, hosszú hivatkozások mind a főszövegben vannak, könnyen felületes munka benyomását kelti a dolgozat, s azzal leszél megvádolható, hogy csalni akartál a terjedelemmel, kevesebb munkával akartad megúszni. Szakirodalom, szakirodalmi hivatkozások. A fentiekben érintettem ezt a kérdést. Itt egyetlen elvre szeretnék kitérni. Miután az elolvasott államvizsgáírásra felkészítő könyvek alapján hivatkozási rendszert választottál, ügyelj arra, hogy **következetesen** alkalmazd. Nem lehet a lábjegyzetes és a zárójeles hivatkozási rendszert kombinálni, illetve a hivatkozások bibliográfiai feloldásánál ügyelj arra, hogy a sorrend ne változzon.

Ha a <SZERZŐ: *Cím, ford. XY, kiadás helye, kiadó, évszám.*> forma mellett döntesz, ezt alkalmazd minden címleírás esetében. Ügyelj az írásjelekre. Azoknak is ugyanúgy kell előfordulniuk. Ha a szerző neve után kettőspontot és nem vesszőt használsz, ez maradjon végig a bibliográfiában. Mindig figyelj arra, hogy az idegen nyelven hivatkozott szakirodalom az adott nyelv címleírási, helyesírási szabályai szerint szerepeljen: angolul a cím elemei nagybetűvel, németül a főnevek nagybetűvel stb.

A dolgozat megszüvegezését minél korábban ajánlatos elkezdni. Már a szakirodalmi tájékozódás fázisában érdemes próbaverziókat készíteni a bevezető fejezethez. A megszerkesztett dolgozatot a *word styles* parancsával formázd, ami a tartalomjegyzék előkészítésére is alkalmas. A munka ideje alatt folyamatosan legyen a kezéd ügyében egy helyesírási szótár.

Általános eligazító: <http://emc.elte.hu/acadwr/jegy.html>

A tanszéki általános tájékoztatóban ez a szabvány fog szerepelni.

8. Szervezési részletek

Ehhez a részhez Eco könyvének a 19–20. oldalak közötti részére hivatkozom, melynek címe: *Kinek szól ez a könyv?*

„Azoknak íródott tehát, akiknek (bár nem milliomosok és nincs tíz évük, hogy miután körbeutazták a világot, megszerezzék a diplomát) ésszerű lehetőségük van arra, hogy a nap néhány óráját a tanulásnak szenteljék, és akiknek a szakdolgozat, amelyre a diploma megszerzése után is szükségük lehet, némi intellektuális élvezetet is okoz. Akik miután felmérték vállalkozásuk (mégoly szerény) határait, *komoly* munkát akarnak végezni.”

A diákok a félév során legalább hatszor kötelesek konzultálni az államvizsga irányítójával. A konzultációkról minden diák a mellékletben szereplő formátum szerinti naplót vezet, melyet az oktatóval kötelező módon aláírat és a naplót az államvizsgához csatolja. Az egyes konzultációk csakis a határidők kategóriában jelzett feltételek teljesítését követően ejthetők meg (írásban leadott feladat hiányában nincs konzultáció).

A plagizálás az egyetemi szabályzatnak megfelelően büntetendő.

8a. A plagizálás. Mikor plagizál valaki? Sokszor érzékelem, hogy ezen a téren támadnak a legkomolyabb nehézségek. Ha egy általam olvasott munkából átveszek egy gondolatot és azt idézőjellel jelzem, és megadom az idézet pontos helyét vagy átfogalmazás esetén lábjegyzetben szintén feltüntetem a gondolat elérhetőségének adatait, nem plagizáltam. A plagizálás vádját a helyes és módszeres jegyzeteléssel és olvasással tudom elkerülni. A tapasztalatom azt mutatja, hogy sokszor amiatt vesztek át hosszabb részleteket könyvekből – sokszor az idézetként jelzett kereteken túl –, mert nehézséget okoz a saját gondolataitok megfogalmazása. Törést éreztek az idézet és a saját mondatok stílusa között. Inkább egy szerencsétlen hangzású mondat – amit az irányító vagy esetleg egy stiláris kérdésekben tájékozott ismerős javítani tud, mint idézés nélkül mástól átvett gondolatok. Ja, és ott van még az internet mint forrás. ☺ Komolyan figyeljetelek arra, hogy az interneten közzétett anyagok szakmai megbízhatósága kérdéses (a tájékozódáshoz ezért ajánlom a fentebb, illetve a következő pontban jelzett adatbázisokat), s sokszor olyan szerencsétlen megfogalmazásokat, téves információkat vehettek át, amiért aztán igazán kár lenne felelősséget vállalni. Márpedig ami a szerzői neved alatt szerepel, azért felelősséget vállalsz.

9. Könyvtárak és infrastrukturális tudnivalók

Az előző kérdéskör folytatása. A tudományos munkára való felkészülésben az internetre igazán lehet támaszkodni. Arra figyelmeztetnélek azonban, hogy a klasszikusan jó hírnevű tudományos

intézmények, nemzeti könyvtárak internetes forrásaiban, adatbázisaiban bízzatok meg. Tudományódszertanból ezzel kapcsolatosan is kaptatok néhány jó tanácsot. Azokat most ajánlatos feleleveníteni.

Következzen itt a túléléshez szükséges legfontosabb öt információ.

1. A kolozsvári egyetemi könyvtár honlapját (ld. fent) érdemes komolyan felfedezni és a szolgáltatásokkal tisztába kerülni. Ezen a honlapon megtalálod az egyetemi könyvtárban és annak fiókszervezeteiben elérhető könyvek katalógusát (a belépőd mindenik használatára feljogosít).

Figyelem! A könyvtár katalógusában egy adott könyv elérhetőségét megadó link nem bibliográfiai tétel! És ezt is a korábbi tapasztalatok miatt tartottam szükségesnek hangsúlyozni!

2. A kolozsvári magyar kutatási intézetek könyvtárainak összesített honlapja: <http://www.konyvtar.ro/>. Itt elérheted a kolozsvári magyar intézmények könyvtárainak katalógusait és pillanatok alatt ellenőrizheted, hogy melyik kötet hol van meg Kolozsváron.
3. Ugyanakkor bizonyos témáknál hasznos anyagokat érhetsz el a Transindex Adatbankjában. <http://www.adatbank.ro/>
4. Illetve mielőtt egy könyvről végleg lemondanál, ellenőrizd az Országos Széchenyi Könyvtár elektronikus gyűjteményében is: <http://mek.oszk.hu/>
5. Az angol, francia, német nemzeti könyvtár honlapjai és azok digitalizált állományait is konzultáld. (<http://www.bl.uk/>, <http://www.bnf.fr/fr/acc/x.accueil.html>, <http://staatsbibliothek-berlin.de/>)

10. Három pszichológiai jótanács ☺.

- ❖ Az államvizsga-írás nem könnyű feladat, de tervezhető és élvezhető. A három egyetemi év alatt alkalmad volt a szak elvárásainak megfelelő szakmai teljesítőképességed felmérésére. Azt tanácsolom, hogy a neked **megfelelő tanárt** válaszd irányítóként, akinek a munkaritmusa és stílusa megfelel (a hajcsár, a veled együtt dolgozó, a szabad kibontakozást inkább megengedő oktató stb.). Az irányítótanár igényessége azonban nem helyettesíti a magaddal szembeni igényességet!
- ❖ **Ne hagyd magad befolyásolni mások pánikrohamaitól**, hisztijétől (ami mindig kísérőjelensége az államvizsga-írásnak). Az irányítóval a munka kezdetekor megegyeztek a játékszabályokban, ezeket kell követned. Ha a vele egyeztetett és a hivatalos határidőket betartod, nincs okod aggodalomra.
- ❖ Mindig bízz meg abban a megérzésedben, hogy a szakirodalom olvasása után mennyire érzed képesnek magad arra, hogy **az adott témából kihozd a megfelelő terjedelmű szöveget**. Ha nem látod biztosan a munka lépéseit, próbáld az adott területen belül tovább tájékozódni, amíg biztosan nem tudod, hogy vállalható a feladat. Részleges témamódosításra decemberben még mindig van mód, nehogy aztán májusban pánikolj.

Címlapminták a következő oldalakon.

A címlapot követi a dolgozat eredetiségi nyilatkozata, minta a mellékletben.

Universitatea Babeș–Bolyai
Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării
Specializarea Comunicare și Relații Publice

LUCRARE DE LICENȚĂ

Absolvent:

Profesor coordonator:

Cluj-Napoca
2015

Babeş–Bolyai Tudományegyetem
Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Kar
Kommunikáció és közkapcsolatok szak

AZ ÁLLAMVIZSGA DOLGOZAT PONTOS CÍME

Végzős hallgató:

Tudományos szakirányító:

Kolozsvár
2015

EREDETISÉGI NYILATKOZAT

Alulírott a Babes–Bolyai Tudományegyetem Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Karának hallgatója ezennel büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy című diplomamunkám saját, önálló munkám; az abban hivatkozott nyomtatott és elektronikus szakirodalom felhasználása a szerzői jogok nemzetközi szabályainak megfelelően készült.

Végzős hallgató neve nyomtatásban:
Aláírás:

Kolozsvár, 2015. 06. 01.